

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาประจำตำบลในพื้นที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

ผู้วิจัย นางสาวสุกัญญา อังควิวิธสุวรรณ **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลีย์ นิลวิเศษ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์
ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจและปัจจัยทางการปฏิบัติงาน (2) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาที่ดิน (3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาที่ดิน (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาประจำตำบลในพื้นที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

ประชากรที่ศึกษา คือ หมอดินอาสาประจำตำบลในพื้นที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 จำนวน 5 จังหวัด จำนวน 424 ราย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 114 ราย โดยใช้สูตร ยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า (1) หมอดินอาสาประจำตำบล มีอายุเฉลี่ย 51.61 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.22 คน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคมและเป็นสมาชิกกลุ่มขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 31.46 ไร่ จำนวนแรงงานในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเฉลี่ย 3.45 คน รายได้ครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 171,259.13 บาท รายจ่ายครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 108,733.14 บาท หนี้สินเฉลี่ย 126,392.41 บาท ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่หมอดินอาสาเฉลี่ย 5.42 ปี ได้รับความรู้เพิ่มเติมระดับมาก จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมดำเนินงานพัฒนาที่ดิน ในภาพรวมระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (2) หมอดินอาสาประจำตำบลมีส่วนร่วมดำเนินงานพัฒนาที่ดินในภาพรวมระดับปานกลาง และระดับมากด้านการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดทำศูนย์บริการงานพัฒนาที่ดินประจำตำบล และด้านการจัดทำแปลงสาธิตจุดเรียนรู้การพัฒนาที่ดินประจำตำบล (3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาที่ดิน ได้แก่ รายได้ครัวเรือน ภาระหนี้สิน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่หมอดินอาสา ระดับความรู้ที่ได้รับเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ และระดับแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม (4) หมอดินอาสาประจำตำบลมีปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาที่ดิน อยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม รวมทั้งด้านการรวบรวมปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ด้านการถ่ายทอดความรู้ตามสภาพปัญหา ด้านการจัดทำศูนย์บริการงานพัฒนาที่ดินประจำตำบล ด้านการปฏิบัติงานคลินิกดินเคลื่อนที่ และด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน หมอดินอาสาจึงให้ข้อเสนอแนะความต้องการของการได้รับการสนับสนุนระดับมาก ในภาพรวม รวมถึงการศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การเพิ่มค่าตอบแทน ข้อมูลข่าวสาร และสารเร่ง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมการดำเนินงาน พัฒนาที่ดิน หมอดินอาสา สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

Thesis title: Participation in Soil Development Operations by the Sub-District Soil Improvement Volunteers in Land Development Region 9 Area

Researcher: Miss Sukanya Ongkavivitsuworn; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension); **Thesis advisors:** (1) Dr. Pornchulee Nilvises, Associate Professor; (2) Dr. Sunan Seesang, Associate Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The objectives of this study were to study (1) social and economic factors of sub-district soil improvement volunteers, and their operation factors under Region 9 of the Office of Land Development; (2) the level of their participation in the land development operations; (3) factors relating to their participation in the land development operations; and (4) problems and suggestions on their participation in the land development operations under the Office of Land Development Region 9.

The population in this study were 424 sub-district soil improvement volunteers in 5 provinces under Region 9 of the Office of Land Development. The sample size was specified by Yamane formula. The samples were selected by simple random sampling methodology, 114 persons altogether. The instrument used to collect the data was an interview form. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, mean, minimum value, maximum value, standard deviation, and multi-regression analysis.

The findings of this study were as follows: (1) The average age of the sub-district soil improvement volunteers was 51.61 years. Most of them were educated at primary level. The average quantity of the members of their family was 4.22 persons. Most of them had a social position and were a member of a farmer group. The average of their agricultural area was 31.46 rai. The average quantity of their labor who had worked in agricultural section was 3.45 persons. The average income of their family in the previous year was 171,259.13 baht, while their average expenditure was 108,733.14 baht, and their average debt was 126,392.41 baht. The average duration of their being sub-district soil improvement volunteers was 5.42 years. They had been transferred additional knowledge of land development from government officials at "much" level. Most of them had already had knowledge of land development, and had overall motivation for participating in the land development operations at "extremely agreeable" level. (2) The overall participation in land development operations of the sub-district soil improvement volunteers was at "medium" level, while their participation in the cooperation and public relations, their setting a sub-district land development service center, and their making demonstration patches to be a learning center for sub-district land development was at "much" level. (3) The factors relating to their participation in land development operations were as follows: Their family income, their debt burden, the duration of their being a soil improvement volunteer, the level of their additional knowledge being transferred from several sources, and the level of their motivation for participating in the land development operations. And (4) the sub-district soil improvement volunteers had overall problems, at "medium" level, on participating in the land development operations, including collecting farmers' problems and needs, transferring knowledge according to the conditions of the problems, setting a sub-district land development service center, operating mobile soil clinics, and submitting reports of their operations. The soil improvement volunteers suggested that the government should have supported them, at "much" level, in general aspects, set field studies and training courses for them, increased their wage, and supplied them information and enzyme substances.

Keywords: Participation in operations, Land development, Soil Improvement Volunteer, Office of Land Development Region 9